

*In deze notitie leest u de belangrijkste punten uit **de inschrijving subsidietender gespecialiseerde cliëntondersteuning (GCO)** die is ingediend in mei 2023. Dit is het verhaal van de Alliantie GCO voor de komende vijf jaar. We groeien en leren steeds meer en het verhaal is dus daarom zeker niet al klaar op 1 januari 2024. De goede gesprekken die wij momenteel (september/oktober 2023) voeren met de projectleiders van de pilots, helpen ons om de goede keuzes te maken om op 1 januari 2024 een soepele overgang te creëren zodat cliënten zo min mogelijk last ondervinden.*

De toekomst van de gespecialiseerde cliëntondersteuning

Mei 2023

Inleiding

In totaal krijgen sinds 2018 ruim 500 cliënten en hun naasten GCO. Dit werd/wordt uitgevoerd door de pilots Copiloten, Levensloopbegeleiding, Casemanager hersenletsel, Netwerkgidsen en Bondgenoten. De pilots draaiden vanuit het programma Volwaardig Leven van het Ministerie van VWS. Dit programma wil de gehandicaptenzorg en complexe zorg in Nederland toekomstbestendiger maken. Om van GCO permanente dienstverlening te maken, publiceerde het ministerie van VWS een subsidie-uitvraag voor de organisatie en uitvoering van GCO. Met de belangrijke voorwaarde dat de huidige GCO wordt gewaarborgd en gecontinueerd; de cliënten en hun naasten mogen geen hinder hebben van de overgang van de pilotperiode naar permanente GCO. Andere belangrijke aandachtspunten zijn een landelijke signaleer- en leerfunctie én een duidelijke route voor op- en afschalen van GCO.

Vijf samenwerkende organisaties voor cliëntondersteuning (Alliantie GCO) bundelden hun krachten, kennis en ervaring en schreven in op deze subsidie-aanvraag. Het gaat om Stichting Cliëntondersteuning Twente (SCOT), Stichting Clionn Partisipaasje, Thuis in Cliëntondersteuning, Zorgbelang Brabant/Zeeland en Zorgbelang Inclusief. Eind juni 2023 kreeg Zorgbelang Inclusief - als penvoerder van de subsidie-aanvraag - bericht van het Ministerie van VWS dat ze de subsidie toegewezen hebben gekregen.

GCO

Onafhankelijke cliëntondersteuners (OCO's) kunnen enorm veel betekenen voor cliënten en hun naasten en een groot verschil maken in hun dagelijkse leven. Maar voor sommige groepen cliënten is de situatie zó complex, intensief en specialistisch, dat er meer nodig is. Dan is er behoefte aan ondersteuning die domeinoverstijgend en levensbreed is. Én ook voor naasten werkt. Dit noemen we gespecialiseerde cliëntondersteuning (GCO).

Voor vijf groepen bestaat er de mogelijkheid om GCO te krijgen:

- Mensen met zeer ernstig verstandelijke meervoudige beperkingen en hun naasten
- Mensen met autisme en hun naasten
- Mensen met grote problemen als gevolg van niet- aangeboren hersenletsel en hun naasten,
- Mensen met licht verstandelijk beperkingen en ernstige gedragsproblematiek en hun naasten

- Naasten van mensen met beperkingen en complexe problematiek en met een eigen behoefte aan GCO.

Inzet van GCO gaat om het verbeteren van de kwaliteit van leven. Het uitgangspunt is dat GCO onafhankelijke, deskundige en vraaggerichte ondersteuning biedt op alle levensdomeinen zo lang als dat nodig is. Doel is het versterken van autonomie (het gevoel van onafhankelijkheid) en participatie in de samenleving, door het versterken of ondersteunen van de eigen regie van cliënten en hun naasten. Kortom; doen wat nodig is, maar niet de regie overnemen. De GCO is uitdrukkelijk geen zorgverlener, maar iemand die er alles aan probeert te doen het hele gezin te helpen rust in de situatie te krijgen en perspectief te bieden.

Aantallen cliënten

De eerste belangrijkste focus van de Alliantie GCO is om de bestaande cliënten zo soepel mogelijk over te laten gaan van de huidige organisatie – met behoud van de eigen ondersteuner – naar de nieuwe organisatie. Vanaf 1 januari 2024 kunnen we nieuwe cliënten werven. De opdracht vanuit het ministerie van VWS is om te groeien naar minimaal 3000 cliënten. Wij denken en hopen nog meer cliënten te kunnen ondersteunen. Na 2026 is de opdracht de vraag naar GCO af te laten nemen doordat dan de landelijk signaleer- en leerfunctie zo is ingericht dat vastlopende situaties worden voorkomen.

Werkorganisatie

Voor de uitvoering van dit omvangrijke programma richten we een kleine landelijke werkorganisatie op. Deze bestaat uit twee (parttime) programmamanagers en drie projectleiders. Verder is er een stuurgroep, een onafhankelijke toezichtsraad en een onafhankelijke externe kwaliteitsauditor. Om ervoor te zorgen dat we het cliëntenperspectief niet uit het oog verliezen, richten we een cliëntenraad op.

Regioteams

We doen de uitvoering niet allemaal zelf, deze wordt gecoördineerd en vindt plaats in de regio's. Met regioteams wordt de ondersteuning dicht bij de cliënt en zijn naaste georganiseerd. Het werken in regio's geeft de mogelijkheid tot korte lijnen en snel schakelen met zorgaanbieders, gemeenten en zorgkantoren, zodat we kennis makkelijk kunnen overdragen en optimaal kunnen samenwerken. De regioteams zorgen voor een goede aanmeldprocedure, goede koppeling van de cliënt aan de juiste ondersteuner en naleving van de kwaliteitsafspraken.

Om ervoor te zorgen dat de regio's allemaal op dezelfde manier GCO uitvoeren, werken alle GCO's via één cliëntvolgsysteem voor gezamenlijk registratie, monitoring en signalering. Een gezamenlijk kwaliteitssysteem en één gezamenlijke communicatie richting cliënten en naasten.

Leren en ontwikkelen

Een lerende cultuur is onontbeerlijk om de essentie van GCO, 'doen wat nodig is', verder te concretiseren en te borgen. Leren start bij een casus, de cliënt en diens naasten. Vanuit de ondersteuning in de praktijk ontstaan inzichten over wat wel en niet goed werkt. De werkorganisatie inventariseert verder welke deskundigheid en aanvullende scholing nodig is

bij de GCO's. Daarbij gaan we uit van wat er in de pilots al is ontwikkeld; benutten van wat er aanwezig is en versterken waar het moet.

Daarnaast geloven we dat het versterken - door evaluatie, reflectie, samenwerking en scholing - van OCO's, zorgaanbieders en andere partijen die al bij de cliënt betrokken zijn, de verwijzing naar GCO minder nodig maakt. We bieden op diverse manieren kennis aan, waar mogelijk trekken we hierbij op met bestaande kenniscentra.

Daarnaast richten we GCO-consultatie in. OCO's en andere professionals kunnen zo laagdrempelig advies inwinnen bij een GCO over een specifieke doelgroep of op een doelgroep overstijgend vraagstuk. Met als doel kennis en vaardigheden te vergroten.

Route OCO en GCO

Er wordt een duidelijke route ontwikkeld voor op- en afschalen tussen GCO en OCO. Want we willen GCO dicht bij de reguliere OCO vormgeven. GCO en OCO versterken elkaar, en kunnen zelfs in elkaar overvloeien; GCO als een specialisme binnen OCO.

We nodigen ook andere OCO-organisaties uit om GCO's beschikbaar te stellen zodat we de kennis van de doelgroepen breed verspreiden, OCO's en GCO's uitdaging en ontwikkeling in hun vak bieden én maximaal een goede match kunnen maken tussen cliënt en ondersteuner.

Deskundigheidsbevordering

Ten behoeve van de deskundigheidsbevordering en het bewaken van de kwaliteit van de beroepsgroep, werken we nauw samen met de BCMB en het Registerplein.

Overgang naar de nieuwe situatie

Permanente GCO is niet van de een op andere dag geregeld. Daar is een overgangsperiode voor nodig. We vragen de projectleiders van de pilots ons te helpen bij een goede overgang naar de nieuwe situatie. Wij willen graag de hulp aan huidige cliënten borgen en dat deze cliënten kunnen blijven rekenen op GCO en de vertrouwde persoon die hen ondersteunt. Alleen als dat dat praktisch niet haalbaar blijkt, komen we samen met betrokkenen tot een goede overgangsregeling. Ook in de communicatie richting cliënten, bij het omzetten van privacygevoelige informatie en het behoud van de waardevolle kennis vertrouwen wij op goede samenwerking met de pilots. Zij hebben immers het vertrouwen van de cliënten en hun naasten de afgelopen jaren verdiend en dat laten we niet verloren gaan.